

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΓΩΝΙΟΥ

GEORG BRANDES

ΓΙΑ ΤΟΝ ΊΨΕΝ ΚΑΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ

(HENRIK IBSEN INTIME)

Μετάφρ. Α. ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Θ.—

“Ένα Μάϊστερβερχ. Ίσως ὁ Rob. Schiff, στὸ παγῶνι του, στήν—Eitel-Keit—κ’ ἔτσι λέει τὴν εἰκόνα του, θέλησε νὰ δόσῃ ἓνα σύμβολο μὲ τὴν πιὸ κοινὴ ἀντίληψη. Ἡ ἐναλλαγὴ τῆς ἀπόχρωσης, ἡ ἀπαλότητα τῆς σηματογραφίας εἶναι μυσταγωγημένες. Μιὰ περιγραφὴ θάταν μιὰ βεβήλωση, πολὺ περισσότερο ἓνα προσεχτικότερο κύταγμα, εἶναι ἓνα λιβανισμένο ἱερὸ παρεκκλησιοῦ. Τὸ μόνο φῶς τὸ δίνει ἓνα μαγεμένο σῶμα. Οἱ Details διαφεύγουνε στὴ μικροφιλοσοφικὴ αὐτὴ ἐνατένιση.”

Μόλις κυτᾶξῃ κανεὶς ἓνα παγῶνι, ἡ πρώτη του ἐντύπωση εἶναι ἡ νίκη. Μιὰ νίκη ποὺ δὲν τὴν ἐπιβάλλει, ποὺ τὴ θέλει ὅμως· ποὺ δὲ θὰ τὴν πιτύχῃ, οὔτε τὸ λιοντάρι μὲ τὴ δύναμὴ του οὔτε ἡ ἀλεπού μὲ τὴν πονηριὰ της. Εἶναι ἡ κοκεταρία του.

Εἶναι τόσο βέβαιο γιὰ τὴ νίκη.

“Ἐχει ἀπλώσει τοὺς θησαυροὺς του, καὶ μιὰ ματιὰ ποὺ θ’ ἀπλωθῇ γύρω του φτάνει νὰ γίνῃ αἰώνιος ἀγαπημένος. Εἶναι ντροπαλὸ κ’ ἔχει ἐπίγνωση ἀπὸ τὰ χρυσοπρασινόστιχα στολίδια του. Κ’ ἡ γυναῖκα ρωτᾷ: ἐγὼ ἔχω πάρει ἀπ’ τὸ ἐνστιχτό του, ἢ αὐτὸ ἀπὸ μένα; Εἶναι τὸ ἐνστιχτό τοῦ ναρκισσοῦ τόσο ἀνεπτυγμένο στὴ γυναῖκα, κι’ ἀφιερώνεται μὲ τόση ἡδυσπάθεια σ’ αὐτό, ποὺ τίς περισσότερες φορὲς θολώνει καὶ τὸ δυνατότερο ἄντρα.

Κ’ εἶναι ἀπ’ τὴ μοῖρά του, δειλὰ-δειλὰ νὰ προβαίνει μὲς στὶς ἀνθινες γαρνιτούρες τοῦ πάρκου, βασιλιάς αὐτὸς καὶ τῶν λουλουδιῶν.

— Ἀλλὰ θὰ πεθάνῃς, σιγοψιθυρίζουν γύρω του.

— Δὲ θὰ πεθάνω, γυρίζει μὲ τὸ βελουδένιο του κεφαλάκι, γαλήνιο, παναρμόνιο, καὶ τοὺς λέει. Δὲν ἔχω ἐγὼ τίποτα ἀπὸ τὴ δική σας τὴ ζωή. Ἀπὸ δῶ εἶναι ἓνα πέρασμά μου. Δὲν πεθαίνουν, ὅσοι εἶναι γιὰ τὸν παράδεισο.—Τὸ μάντεψε αὐτὸ μιὰ γυναῖκα καὶ τῆς ἔπεσε ἓνα δάκρυ· καὶ θέλησε νὰ σιμώσῃ νὰ τὸ φιλήσῃ, ἀλλὰ μ’ ἓνα μεγαλόπρεπο φτερουγισμό αὐτὸ, ἀνέβηκε στὰ ρέπια μιανῆς βίλλας, ποῦσαν κάτι ψηλὲς πλευρὲς σάν τῶν κεραμιδιῶν τὸ χρῶμα, γιομάτες φωλιὲς διαβατάριων πουλιῶν, ποὺ τὰ περιστοίχιζε τὸ πάρκο. Καὶ σ’ αὐτὴ τὴν περίστασι, τὸ συναίσθημα εἶναι τόσο κοινὸ μὲ τὴ γυναῖκα, λὲς πῶς μαντεύονται. Ὑπάρχει κάτι τοῦ παγωνιοῦ στὴ γυναῖκα καὶ τὸ ἀντίθετο· ποὺ τὸ παρακάτω δίνει μιὰ πλέρια ἐξήγησι. Μιὰ παιδοῦλα δὲν εἶχε δὴ ποτὲ τῆς παγῶνι, κι’ ὅταν τῆς ἔδειξαν μιὰ φορὰ ἓνα, ἔτσι τὸ φαντάζονταν. Αὐτὸ κάνει τὸ παγῶνι, ἓνα πουλὶ χωρὶς αἷμα. “Ἐνα μυθολογικὸ πουλὶ.

“Ἀφινε τώρα μιὰ στιγμιά, κ’ ἐπέτυγε ἀργὰ-ἀργὰ πρὸς τὸν οὐρανό.

ΤΣ.

Τὴ στιγμὴ ποὺ μπῆκε μέσα μιὰ μεγάλη σιωπὴ βλαύει. Ἡ ἄγρια μορφὴ του δὲν εἵτατε διόλου κατάλληλὴ γιὰ νὰ τὴ διαλύσει. Τὸ ἀρχίνισμα τοῦ συμποσίου εἵτανε μᾶλλον ὀχληρό. Εἵταν ἀπαραίτητο νὰ προσφερθεῖ συμπάνια· ὅστερ’ ἀπὸ τὸ ψάρι καὶ νὰ ἐκφωνηθοῦνε μερικὲς προπώσεις γιὰ νὰ κατορθώσουμε ὅσο μπορούσαμε, νὰ διώξουμε τὴ στενοχώρια. “Ὅπου λέω :

— Ἀγαπητέ μου Ίψεν, μὲ τὸν καιρὸ γενήκατε ἓνας ἄνθρωπος μὲ μιὰ φήμῃ τόσο μεγάλη, ποὺ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ κάνει κανένας τὸ ἐγκωμίο σας. Οἱ ξένοι σὰς χάλασαν. Μὰ δὲν εἶναι ἀλήθεια τάχα πῶς ἐμεῖς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῦ Βορρᾶ σὰς ἐννοήσαμε πολὺ καλύτερα ἀπὸ τοὺς ξένους, μεῖς ποὺ σὰς θαμάσαμε ἀπὸ τὴν πρώτη τὴ στιγμὴ, ἐνῶ οἱ ξένοι φτάσανε τόσο ἀργά; Μὲς στὴν ἄγια Γραφή, βέβαια, λέγεται πῶς οἱ ἐργάτες ποὺ φτάνουνε πιὸ ἀργά, ἀξίζουν πλιότερο ἀπὸ κείνους ποὺ χουνε φτάξει μὲ τὸ ἀρχίνισμα τῆς μέρας. Ἐγὼ μολαταῦτα ἔτσι κατάλαβα τὸ κομμάτι αὐτό: πῶς κείνοι ποῦχανε φτάξει πρῶτοι ἀξίζουν καὶ περισσότερο.

“Ὁ Ίψεν μ’ ἔκοψε στὴ μέση.

— Καθόλου.

Τὸν παρακάλεσα νὰ περιμένει πρῶτα νὰ τελειώσω κ’ ὅστερα νὰ διαμαρτυρηθεῖ. Ἐκανα τὸ ἐγκωμίο του, χωρατεύοντας κιόλας στὰ γερά καὶ συγχρίνοντάς τον μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἥλιο. Ἀφοῦ πρόσσεσα: Μπορεῖ ὁ Σείριος νάναί μεγαλύτερος ἀπ’ τὸν ἥλιο, μὰ ὁ ἥλιος εἶναι κείνος ποὺ ὀριμάζει τὸ σιτάρι μας.

Τοῦ χάκου. “Ὅλα χαμένος κόπος. Ὁ Ίψεν διατηροῦσε τὴν ἀκεφία του κ’ εὐκαριστιότου λέγοντας:

— Νὰ μιὰ ὀμλία ποὺ θάχα νὰ κάνω ἐναντίο της ἓνα σωρὸ παρατήρησεις. Προτίμω μολαταῦτα νὰ μὴν τίς διατυπώσω.

— Νὰ μᾶς τίς πείτε ἀμέσως, Ίψεν, θάνα: τὸ καλύτερο.

ΚΕΙΝΟΣ. — Προτίμω νὰ μὴν τίς διατυπώσω καθόλου.

“Ἐνας ἐφημεριδογράφος τότε, ποὺ καθότου στὸ γειτονικὸ τραπέζι τῆς ὁμορφῆς καὶ τῆς ἐξοχίης ἡθοποιοῦ Κωστάντσα Μπρουν, σηκώθηκε κ’ εἶπε:

— Ἡ χαριτωμένη μου γειτόνισσα μὲ παρακαλεῖ νὰ διαβιδάσω στὸν κ. Ίψεν τίς εὐκαριστίας τῶν ἡθοποιῶν τοῦ θεάτρου τῆς Χριστιανίας καὶ νὰ τοῦ πῶ ἀπὸ μέρος τῆς πῶς δὲν ὑπάρχουν ρόλοι ποὺ ν’ ἀγαπᾷ περισσότερο νὰ παίξῃ καὶ νὰ μαθαίνει ἀπὸ τοὺς ρόλους τοῦ κ. Ίψεν.

ΙΨΕΝ. — Στὸ προκείμενο θὰ κάνω μιὰ παρατήρησι.

Μ' ἔναν τρόπο γενικὸ δὲ γράφω ρόλους, μὰ περιγράφω ἀνθρώπους. Καὶ καμμιά φορά στὴ ζωὴ μου δὲ μοῦ-
λαχε δουλεύοντας ἕνα ἔργο μου, νᾶχω ὑπόψη μου
ἕναν ἡθοποιό, ἢ μιὰν ἡθοποιό. Κι' ἀφοῦ εἴπαμε τοῦτο,
τώρα θὰ μ' εὐχαριστήσῃ πολὺ ἡ γνωριμιὰ ἐνὸς προσώ-
που τόσο χαριτωμένου σὰν τὴ γεινόνισά σας

Ἡ Κωστάντζα Μπρεὺν εἶχε τὴν ἐτοιμότητα ν' ἀ-
παντήσῃ πὼς ποτὲ τῆς δὲν εἶχε πιστέψῃ ἕνα τέτοιο
πρᾶμα, πὼς ὁ Ἴψεν δηλαδὴ θὰ μπορούσε νὰ τὴ συλ-
λογιέται γράφοντας, πολὺ περισσότερο ἀκόμα ἀφοῦ γιὰ
πρῶτῃ τότε φορά τὴν ἔβλεπε. Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος τοῦ
δήλωσε πὼς μὲ τὴν αὐτὴν λέξη «ρόλος» ἤθελε νὰ πεί
τὸ ἴδιο ἀκριδῶς πρᾶμα ποὺ ὁ Δάσκαλος ἤθελε νὰ ἐκ-
φράσῃ μὲ τὴ λέξη «ἄνθρωποι».

Ὁ Ἴψεν δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ πόσο γενότανε
κουραστικὴ ἡ μεγάλη του εἰλικρίνεια. Καὶ σὰ σηκω-
νόμαστε ἀκόμα ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἀφοῦ μ' εὐχαρίστησε
γχαρδιστὰ γιὰ τὴ προετοιμασία τοῦ δείπνου, πρόστεσε
μὲ ἀφέλεια.

— Ἐνα συμπόσιο βλῶς διόλου πετυχημένο.

(Ἀκολουθεῖ)

TRILUSSA.— Μιὰ φορά ἕνα ἔξυπνο γουρουνί, ποὺ κα-
τέβηκε ἀπὸ κάποιο χωριό, ζήτησε συντροφιὰ ἀπὸ ἕνα γαί-
δαρο πολιτισμένο νὰ τοῦ βρῇ στὴν πόλιν ἐργασία.

Ὁ γαῖδαρος τοῦ εἶπε :

— Μ' εὐχαρίστησέ μου σοῦ δίνω ὑπόσχεση νὰ σὲ συν-
τρέξω, ἂν μοῦ πῆς ποιὰ τέχνη ξέρεις. Πουλᾷς κρασί ;

— Πρὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω. Καὶ ἡ μυρωδιὰ του
ἀκόμη μοῦ κάνει κακό.

— Εἶσαι καφετζής ;

— Οὔτε γιὰ ιδέα ! Εἶμαι νευρικός καὶ ὁ καφὲς μὲ βλά-
πτει.

— Εἶσαι τενόρος ;

— Μπά ! Ὅταν θέλω νὰ φωνάξω, μοῦ βγαίνει ἔξω ἡ
φωνὴ τοῦ πετεινοῦ...

— Τότε, παιδί μου, γύρισε ἡσυχὰ στὸ σπιτάκι σου. Δὲν
μπορεῖς νὰ κάνῃς σὲ τοῦτο τὸν τόπο.

— Ἐγώ, ὅμως, στὸ χωριό μου, λέει ὁ νιοφερμένος, κάνω
τὸ γουρουνί καὶ περνοῦ ζωὴ χαρισμένη. Ἐχω καὶ μιὰ γυ-
ναῖκα, τὴν πιὸ ἀφράτη ἀπ' ὅλες τὶς γουρουνεῖς τοῦ κόσμου.
Ἡ ὁμορφιά τῆς ζουρλαίνει χοίρους καὶ ἀνθρώπους. Τὴν
ἔχω παντρευτεί, μὰ μὲ τόσο ἐλαστικούς δεσμούς, ποῦ ὅποτε
θέλω, δένονται καὶ λύνονται εὐκόλα...

— Ἄν εἶν' ἔτσι, λέει τότε ὁ γαῖδαρος, τί κάθῃσαι ; Κου-
βαλήσου ἀμέσως. Θὰ περάσῃς ἔξωκα δὴν πέρα...

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμὴ Πειραιῶς—Κυκλάδων

Γραμμὴ Πειραιῶς—Ἀλεξανδρείας

Τὸ μὲ διπλοῦς ἑλικας καὶ μηχανὰς ἀφθάσου ταχύτητος
πολυτελείας καὶ ἀνέσεως θαλαμηγὸν ἀτμόπλοιοι «ΕΣΠΕ-
ΡΙΑ» ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (Παραλία Τρούμπας).

Ἐκίστην ΠΕΜΠΤΗΝ, ὥραν 10.30 μ. μ. διὰ Σῶρον
Τήνον, Ἀνδρον καὶ Κόρθιον.

Ἐκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ὥραν 3 μ. μ. δι' Ἀλεξανδρείαν
διὰ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

Ἐν Ἀθήναις. Γραφεῖα Γεν. Διευθύνσεως, ὁδὸς Ἀπελλοῦ
ἀριθ. 1 καὶ εἰς τὰ Πρακτορεῖα ταξειδίων κ. κ. Θωμᾶ
Κοῦν καὶ Υἱοῦ, Ἀδελφῶν Γκιόλμαν καὶ Σ. Σωτηρίου,
(Πλατεία Συντάγματος) καὶ Ἰωάν. Ρέντα (παρὰ τὸν ἡ-
λεκτρικὸν σταθμὸν Ὁμοιοῖας).

Ἐν Πειραιεῖ. Γεν. Πρακτορεῖον, ὁδὸς Φίλωνος, 44, (ὑπὸ
σθεν Ἀγίας Τριίδος).

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μ. Π. Σαλβάγον, ὁδὸς Ἀντωνιάδου, 1
(Ἐκ τοῦ Πρακτορείου)

ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

Γενικὸς Διευθυντὴς ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τὸ ἐκχύπλοον θαλαμηγὸν Ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ,”

ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς μέσφ Καλαμῶν—Πατρῶν κατ' εὐθείαν διὰ Ν. Ὑόρκην τὴν 14 Μαρτίου.

Ἐπίσης τὸ μέγα ἑλληνικὸν ὑπερωκεάνειον

“ΙΩΑΝΝΙΝΑ,”

ἀναχωρεῖ ἐκ Πειραιῶς (μέσφ Καλαμῶν—Πατρῶν) κατ' εὐθείαν διὰ Νέαν Ὑόρκην τὴν 30 Μαρτίου

Δι' ἐπιβάτας, εἰσιτήρια καὶ περαιτέρω πληροφορίας ἀπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοῖας ὁδὸς Ἀπελλοῦ 1. Ἀριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικὸν Πρακτορεῖον Ἐθν. Ἀτμοπλοῖας τῆς Ἑλλάδος, ὁδὸς Φίλωνος ἀρ. 44 (ὑπὸ σθεν Ἀγίας Τριίδος). Ἀρ. τηλ. 127.

Οἱ θέλοντες νὰ ἀσφαλισωσι θέσεις ἀνάγκῃ νὰ δηλώσωσι ἐγκαίρως εἰς τὰ Κεντρικὰ Πρακτορεῖα τῆς Ἑταιρίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνεγνωρισμένους ἀντιπροσώπους.

Ὑποστηρίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ ἀτμόπλοια, ὑποστηρίζετε τὴν Σημαίαν σας, μεγαλύνετε τὴν Πατρίδα σας.